

Előszó

Hogy rohan az idő! Németh József már hetven éves...

Együtt kezdtünk itt, egy átépítés alatt álló felállványozott épületben, malterosládák között botorkálva, ahol különböző festékszagú termek sarkaiban felhalmozott dobozokban volt a „múzeum”.

Szinte most történt, hogy két hét eltéréssel megérkeztünk a Göcseji Múzeumba. Ő igazgatóként másfél évtizednyi tanári, közigazgatási gyakorlat után, én meg az egyetem padjaiból jöve kezdő régészként. Mi ketten voltunk a nagy üres épületben a szakma. Furcsállva, talán kicsit gyanakodva méregettem az általam akkor megismert „tanácsról jött embert”, aki nem volt se régész, se néprajzos, vagyis ahogyan én tanultam, nem volt muzeológus.

Aztán egyre jobban megismertem. Együtt építettünk polcokat, cipeltük a raktárakba a régészeti, néprajzi, történeti és képzőművészeti anyagokat. Egyszóval elkezdtünk múzeumot csinálni. Kiderült, hogy nekem van muzeológus diplomám, ő pedig nagyon sokat tud. Fantasztikusan sokoldalú ember, aki otthonosan mozog nemcsak szűkebb szakmájában, az irodalomban, hanem ismeri a történelmet, a néprajzot, a művészeteket és a tárgyakat is, amelyek átmentek a kezünkön. Ismerte azt a világot, ahonnan ezek a tárgyak származtak, a megyét, a várost, s főleg azokat az embereket, akik segíteni tudták munkánkat. Általa ismertem meg, fedeztem fel Zalaegerszeget, melynek én akkor lettem lakója.

Sejthető volt, hogy e tanárember régóta, tudatosan készült ide a múzeum világába, ahol széles műveltsége, elméleti felkészültsége segítségével gyorsan

tanulta meg annak gyakorlatát. Nem sok idő kellett ahhoz, hogy tapasztaljam, helyre vetett a sors Németh József mellé. Ő volt az, aki pár év alatt Zalában igazi múzeumi szervezetet hozott létre. Szentmihályi Imre utódként valóban múzeumot csinált abból a kis gyűjteményből, melyet Göcseji Múzeumnak hívtak. Fő célja volt a több évtizedes elmaradás felszámolása, szakembereket toborzott, gyűjtött, kutatót, publikált... Szerényen irodalomtörténésznek nevezte magát, pedig ennél sokkal több volt, talán az utolsó polihisztorok egyike a magyar muzeológiában...

Nagyon messziről indult, egy kis Vas megyei faluból, Nyőgéről, egyszerű parasztcsaládból. A szombathelyi gimnáziumi évek alatt hihetetlen szorgalmával összes hátrányát le tudta dolgozni, s egyenes útra vezetett a pesti tudományegyetemre, magyar nyelv és irodalom szakra. Tehetsége révén akár fővárosi karriert is kezdhett volna, de egy akkori rendelkezés folytán, – Zala megye szerencséjére – ide vetődött, s végleg itt is maradt. Húsz évet dolgozott a múzeumban, idehozott és felnevelt egy muzeológus generációt. Megépítette az első Zala megye történetét teljességében bemutató állandó kiállítást.

Az irodalomtörténet csak egy szegmense volt pályafutásának, e témában Zala sajnos kissé elfeledett sokoldalú írójáról, Pálóczi Horváth Ádámról írta doktori disszertációját. Valójában azonban a művelődéstörténet az igazi terepe, annak szinte minden szegletében a mai napig otthon van. Szűkebb pátriánkban e témában a legegyszerűbb, ha őt keresi meg először az ifjú kutató... S úgy mellékesen feldolgozta a megye műemlékeit, mely két kiadást is megért, összegyűjtötte Zalaegerszeg város örökségét, teljes emléktanyagát. Publikációinak száma meghaladja a másfélszázat.

S ami a legfontosabb, a szülőföldön mindenki ismeri és elismeri. A város, melynek a múzeumot csinálta, 2000 óta díszpolgáraként tiszteli.

Csak papíron ment nyugdíjba. Mindennap itt van a kollégák között és segít. Kérés nélkül tud segíteni, tanácsot adni, lelkesíteni, bátorítani. Ma is aktívan dolgozik, ír, szervez, előadást tart.

Isten éltesse körünkben még sokáig, jó egészséggel, Németh Jóska!

dr. Vándor László
megyei múzeumigazgató

